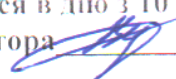

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
„ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
курсів підвищення кваліфікації вчителів природознавства в умовах нової
української школи

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
УНІВЕРСИТЕТУ
Голова вченої ради
В.С. Курило
(протокол № 1 від 31.08.2021 р.)

Освітня програма
вводиться в дію з 10 вересня 2021 р.
В.о. ректора В.С. Курило
(наказ № 122 - 08 від «31» 08 2021 р.)

Освітня програма
курсів підвищення кваліфікації
вчителів природознавства
Затверджено
на засіданні кафедри географії
Протокол № 1 від 27.08.2024
Завідувач кафедри Мельник І. Г.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою (навчально-методичною комісією) кафедри географії у складі:

1. **Гаврюшенко Ганна Володимирівна**, кандидат економічних наук, в.о. доцента кафедри географії (e-mail: super_superanna@ukr.net).
2. **Мельник Ірина Геннадіївна**, завідувач кафедри географії, кандидат географічних наук, доцент (e-mail: irgenmaks@gmail.com).

Характеристика освітнього компонента:

Кількість кредитів ECTS	1, 0 кредитів ECTS (30 годин)
Кожен модуль складається	1 кредит ECTS (30 годин)
Загальна кількість модулів	1
Форма навчання	Заочно-дистанційна

Мета програми: сформувати у слухачів курсів підвищення кваліфікації знання щодо нових технологій, методів і прийомів навчання природознавства та методики їх впровадження в навчальний процес відповідно до вимог Нової української школи: розвивати творче мислення, вміння раціонально організувати власну педагогічну діяльність та забезпечувати високі результати досягнень учнів.

Завдання курсу:

- формування педагогічного мислення в процесі підготовки до практичної діяльності з методики викладання природознавства у школі у відповідності до вимог НУШ;
- вироблення вміння орієнтуватися у педагогічних та навчальних ситуаціях, визначати конкретні педагогічні цілі, знаходити оптимальні шляхи їхнього розв'язання;
- поглиблення, розширення та інтеграція навчальних компетентностей з педагогіки та методики викладання природознавства;
- практичне опанування сучасними методами, формами, засобами та технологіями навчання природознавства у школі;
- виховання особистісних якостей майбутнього педагога, його відповідальності, прагнення до самоосвіти, самовдосконалення; підвищення рівня творчості та самостійності;
- набуття вмінь використовувати різноманітні онлайн-ресурси для організації освітнього процесу.

Результати навчання:

- застосування базових знань з педагогіки та психології у навчально-виховній діяльності у відповідності до вимог НУШ;
- застосування інноваційних педагогічних технологій у професійній діяльності;
- розвиток творчого методичного мислення, вміння раціонально організувати власну педагогічну працю та використовувати методичні вміння, спрямовані на виконання функцій вчителя сучасної школи;
- зменшення «цифрового розриву» між учителем і учнем шляхом удосконалення вмінь вчителів:
- застосовувати у своїй професійній діяльності сучасні цифрові технології, а саме: використовувати готові електронні продукти (електронні посібники, електронні конструктори уроків тощо);
- розробляти власні інформаційні продукти (текстові документи, таблиці, малюнки, діаграми, розробки уроків, демонстраційний матеріал, мультимедійні презентації), дотримуючись авторського права та етичних принципів поводження з інформацією;
- розвиток критичного мислення завдяки критичному ставленню до інформації, обстоюванню власних поглядів на ту чи іншу проблему, навчання толерантного сприйняття протилежних думок;
- формування здатності і готовності до використання отриманих знань і вмінь у повсякденному житті шляхом організації й оцінювання своєї навчально-пізнавальної діяльності, зокрема самостійно чи в групі планувати і проводити спостереження або експерименти, реалізовувати проекти, ставити перед собою цілі і досягати їх, вибудовувати власну траєкторію розвитку впродовж життя;
- формування уміння вчитися упродовж життя, що передбачає: організацію своєї праці для досягнення вдалого результату; опанування вмінь і навичок саморозвитку, самоаналізу, самоконтролю та самооцінювання; вміння рефлексувати стосовно рівня власних досягнень та результатів;
- удосконалення вмінь конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект;
- удосконалення вмінь спілкування державною мовою завдяки письмовому тлумаченню понять, фактів, явищ, законів, теорій, послуговуючись багатим арсеналом мовних засобів – термінами, поняттями тощо;
- удосконалення вмінь спілкування іноземною мовою завдяки використанню іншомовних навчальних джерел: довідкової літератури, онлайн-перекладачів, іншомовних сайтів, статей з іншомовної вікіпедії, іноземних підручників і посібників.

Політика проведення курсів підвищення кваліфікації

Навчання відбувається за допомогою використання віртуального навчального середовища ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»: платформи Moodle.

Слухачі самостійно опрацьовують лекції, виконують практичні роботи, дослідження (міні-проекти) і контрольні роботи.

Практичні роботи, які пропонуються слухачам для виконання, міститимуть здебільшого:

- завдання, спрямовані на застосування вмінь використовувати у своїй професійній діяльності сучасні цифрові технології та розробляти власні інформаційні продукти;
- ситуативні вправи;
- проблемні та/або дискусійні питання.

Оцінювання знань, вмінь та навичок слухачів відбувається онлайн.

Для чатів із викладачами можна використовувати платформу Moodle.

Ефективна реалізація зворотного зв'язку з викладачами дає можливість наживо отримати необхідну консультацію та є однією із підстав успішного процесу навчання (підвищення кваліфікації).

Автономія і відповідальність

Слухачі курсів мають бути ознайомлені із принципами академічної доброчесності (uguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_akadem_dobro_2.pdf) й дотримуватися їх.

Дотримання академічної доброчесності слухачами передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності слухачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- попередження;
- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, тощо);
- повторне проходження навчального курсу.

Модуль освітнього компонента

№ з/п	Назва модуля, теми	Загальна кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Особливості формування на уроках природознавства ключових компетентностей, передбачених концепцією НУШ	5	2	2	1
2	Формування на уроках природознавства наукової картини світу на міжпредметному та метапредметному рівнях як вимога НУШ	5	2	2	1
3	Добір навчального матеріалу з природознавства за принципом життєвої доцільності й функціональності, активізація ролі самостійного навчання учнів	5	2	2	1
4	Реалізація особистісно-орієнтованої моделі	5	2	2	1

	навчання на уроках природознавства				
5	Особливості викладання шкільного курсу природознавства в інклюзивному освітньому середовищі	5	2	2	1
6	Застосування засад педагогіки партнерства як ключового компонента НУШ під час вивчення шкільного курсу природознавства	5	2	2	1
	Загальна кількість годин	30	12	12	6

**ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА
ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ РОБІТ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ПРИРОДОЗНАВСТВА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

1. Сучасні вимоги до уроку природознавства у відповідності до концепції НУШ
2. Реалізація особистісно-орієнтованої моделі навчання на уроках природознавства
3. Особливості викладання шкільного курсу природознавства в інклюзивному освітньому середовищі
4. Застосування засад педагогіки партнерства як ключового компонента НУШ під час вивчення шкільного курсу природознавства
5. Міжпредметні зв'язки на уроках природознавства
6. Використання проблемної технології навчання під час викладання шкільного курсу природознавства
7. Використання технології формування та розвитку критичного мислення під час викладання шкільного курсу природознавства
8. Метод проектного навчання на уроках природознавства: науковий та методичний супровід
9. Використання ігрової технології навчання під час викладання шкільного курсу природознавства
10. Використання технології Flipped Learning («Перевернутого навчання») під час викладання шкільного курсу природознавства
11. Реалізація компетентнісного підходу у процесі вивчення природознавства
12. Формування пізнавальних інтересів учнів на уроках природознавства
13. Методика проведення різних типів уроків у процесі вивчення природознавства
14. Використання засобів ІКТ у процесі вивчення природознавства
15. Методика використання інтелект-карт у навчанні природознавства
16. Методика використання мультимедійного проектора та інтерактивної дошки на уроках природознавства
17. Навчальні електронні посібники з природознавства (електронні підручники та електронні конструктори уроків) як приклад реалізації нових технологій навчання
18. Контроль знань учнів на уроках природознавства із використанням ІКТ
19. Формування практичних навичок учнів під час вивчення шкільного курсу природознавства
20. Індивідуальна, групова і колективна пізнавальна діяльність учнів на уроках природознавства
21. Формування навичок самостійної роботи та розвиток творчої діяльності учнів на уроках природознавства

22. Реалізація компетентнісного потенціалу курсу «Природознавство» шляхом проведення екскурсій
23. Використання краєзнавчого матеріалу на уроках природознавства
24. Шляхи оптимізації домашніх завдань з природознавства

Базова література

1. Концепція Нової української школи. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
2. Державний стандарт базової середньої освіти. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>.
3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
4. Наказ МОН України від 01.10.2010 р. № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>.
5. Дмитренко К. А. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності: метод. посіб. / К. А. Дмитренко, М. В. Коновалова, О. П. Семиволос, С. В. Бекетова. – Х.: ВГ «Основа», 2018. – 119 с.
6. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / М. А. Порошенко. – Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. – 300 с.
7. Дмитренко К. А. Працюємо з «особливою» дитиною у «звичайній» школі / К. А. Дмитренко, М. В. Коновалова, О. П. Семиволос. – Х. : ВГ «Основа», 2018. – 120 с.
8. Мокрогуз О. П. Роль мультимедійних засобів у формуванні інформаційної компетентності / О. П. Мокрогуз. – Х. : Вид. група «Основа», 2017. – 95 с.
9. Кукалець М. В. Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч. посібник. – Львів.: «Новий Світ-2000», 2020. – 223.
10. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах [Текст] : навч. посіб. / Т. М. Байбара ; Міжн. фонд «Відродження». – К. : Веселка, 2010. – 334 с.
11. Нарочна Л. К., Ковальчук Г. В., Гончарова К. Д. Методика викладання природознавства: [Навч. посібник]. – 2-ге вид, перероб. і допов. / Л. К. Нарочна, Г. В. Ковальчук, К. Д. Гончарова. – К.: Вища школа, 1990. – 302 с.
12. Бабіна Т. В. Викладання курсу «Природознавство». Сучасні технології / Т. В. Бабіна, О. І. Бабін, І. О. Міркевич. – Х. : Вид. група «Основа», 2017. – 128 с. : іл., схеми, табл. – (Б-ка журн. «Біологія»; Вип. 1 (169)).
13. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К. : СПД Кулінічев Б. М., 2007. – 142 с.
14. Пометун О. І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. / О. І. Пометун. – К., 2020. – 104 с.

Допоміжна література

1. Андрущенко О. В. Наочність на уроках природознавства / О. В. Андрущенко // Географія. – № 11-12 (351-352), червень 2018 р. – С. 31-35.
2. Коновалова М. В., Куликова Ю. О., Семиволос О. П. Педагогічні технології: інструментарій, механізми, технологічна карта / М. В. Коновалова, Ю. О. Куликова, О. П. Семиволос. – Х. : Вид. група «Основа», 2016. – 96 с.
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
4. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: Видавництво А. С. К., 2004. – 192 с.
5. Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. / О. М. Ворожейкіна. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – 287 с.
6. Садкіна В. І. 101 цікава педагогічна ідея. Як зробити урок / В. І. Садкіна. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 88 с.
7. Кондратова Л. Г. Організація проектної діяльності учнів у позаурочній роботі школи / Л. Г. Кондратова. – Х.: Видавнича група «Основа», 2009. – 112 с.
8. Макаренко В. М., Туманцова О. О. Як опанувати технологію формування критичного мислення / В. М. Макаренко, О. О. Туманцова. – Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2008. – 96 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України – містить широкую інформацію про методи, форми, напрямки розвитку сучасних освітніх технологій, Навчальні програми з природознавства для учнів 1-5 класів.
2. <http://naps.gov.ua/> – Академія педагогічних наук України – містить значну кількість наукових публікацій в галузі освіти, педагогіки і психології.
3. <https://imzo.gov.ua/> – Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України – містить значну кількість наукових публікацій з пріоритетних напрямів розвитку освіти; наявні електронні версії підручників з природознавства.
4. <http://undip.org.ua/> – Інститут педагогіки НАПН України – містить значну кількість наукових публікацій з педагогіки й проблематики загальної середньої освіти, у тому числі впровадження новітніх освітніх технологій в навчальний процес; є електронна бібліотека.
5. <http://iitlt.gov.ua/> – Інститут інформаційних технологій і засобів навчання – містить значну кількість наукових публікацій щодо проблем створення, впровадження та застосування програмних і технічних засобів навчання та інформаційно-комунікаційних технологій в освіті.
6. Гончаренко Л. М., Костенко О. І. Використання ІКТ для підвищення якості навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/27861/.
7. How to Improve Critical Thinking Skills [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wikihow.com/Improve-Critical-Thinking-Skills>.
9. «Перевернуте навчання»: добірка матеріалів з Бібліотеки «На Урок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/perevernute-navchannya-dobirka-materialiv-z-biblioteki-na-urok>.

10. http://journal.osnova.com.ua/journal/42%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%8F – у вільному доступі розміщено статті із журналу «Педагогічна майстерня». Це практичний журнал для педагогів, які хочуть стати справжніми майстрами своєї справи. Журнал містить інформацію щодо новин освіти в країні й за кордоном; обговорення важливих питань шкільного життя; поради психологів та інших фахівців, й, найважливіше – скарбничку ідей для створення сучасного та ефективного уроку.
11. <http://priodaprojects.blogspot.com/> – надано методичні рекомендації до виконання навчальних проєктів у курсі природознавства.